No. 269 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Zondag en Maandag 10 en 11 November.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — De brusselsche *Emancipation* van heden zegt het berigt uit Maintz te hebben ontvangen, dat de oostenrijksche graaf *van Dietrichstein*, sedert zoo lang voor de oostenrijksche legatie te Brussel bestemd, den 1sten dezer gemelde plaats was gepasseerd, om zich naar zijnen post te begeven. — Het stedelijk bestuur van Luik heeft in zijne zitting van den 5den dezer, met eene meerderheid van 10 op de 14 stemmen, besloten zijne zittingen in het openbaar te houden, met uitzondering voor het geval, dat de meerderheid het geheim comité mogt verlangen; de tegenstemmers van dat raadsbesluit waren de heeren *Raikem*, *Dufour*, *Dejaer* en *Dumandre*. — Te Brussel is eergisteren in 79jarigen ouderdom overleden, de heer *J. B. H. Serruys*, raadsheer bij het hof van cassatie; eene tweede vacature is daardoor bij dat ligchaam ontstaan. Overigens behelzen de belgische berigten heden niets bijzonders. De fondsnotering was gisteren te Antwerpen: Belg. 95⅛ 95; Metall. 95⅞ 96; Bras. 67¼; Sp. perpet. 60¾ 59½; 3 pCt. 59¾; Uitgest. 12¼ 12; Sicil. 90¼; Rom. L. 89¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den November.

De dagbladen der Zuidelijke departementen heden ontvangen, maken insgelijks melding van de ontwapening der koninklijke vrijwilligers te Madrid, doch voegen er bij, dat een gedeelte der bevolking, dat gedurende den strijd, met der daad, voor het gouvernement partij had getrokken, zoodra het oogmerk bereikt was, zich in massa naar het paleis der koningin heeft begeven, en aldaar het leven der beide ministers *de Zea Bermudez* en *Cruz*, heeft geëischt. Bij het vertrek der laatste berigten, in den avond van den 27sten, duurde de verbittering tegen deze staatslieden nog voort, en de koningin was tot geen besluit gekomen. Voorts bevestigen dezelfde bladen, dat de omstreken der hoofdstad zeer onveilig worden gemaakt. De benden van den priester *Merino*, in de omstreken van Burgos t'huis behoorende, zijn tot op acht uren afstand van Madrid genaderd, en hebben de communicatie zelfs met eenige [illegible] geheel gestremd.

Omtrent het korps van den generaal *Sarsfield* is nog niets bekend; alleen heeft men thans de zekerheid dat de tijding der bezetting van Vittoria voorbarig was, en voegt men er bij, dat genoemde bevelhebber zich nog te Burgos bevond en aldaar met moeite den opstand bedwong.

In den avond van den 2den dezer verzekerde men te Bordeaux, dat de generaal *Castagnon*, zich te ver buiten Tolosa gewaagd hebbende, omdat hij meende het korps van den generaal *Sarsfield* te ontmoeten, te Bergara door de insurgenten was omsingeld, en dat een gedeelte der bevolking van Tolosa, zoodra men zulks vernomen had, de partij van don *Carlos* had gekozen.

In Navarre moet zich volgens denzelfden berigtgever de opstand dagelijks uitbreiden, zoodat zelfs Pampeluna genoegzaam zoude zijn ingesloten.

Te Almagro moet tusschen de bezetting en de bevolking, die don *Carlos* is toegedaan, een zeer ernstige strijd zijn ontstaan. Men zegt dat de laatste het voornemen had gevormd, de geheele bezetting in den nacht te vermoorden; dat echter dit plan werd ontdekt, en er alleen een gevecht is gevolgd, waarin niet minder dan 80 personen van de zijde der burgers, en een twintigtal soldaten het leven verloren.

Een der Zuidelijke dagbladen, dat het gouvernement is toegedaan, *le Mémorial des Pyrenées*, schrijft aldus over de berigten, die in deze hoofdstad, vooral van de zijde van het ministerie, worden verspreid:

„Het komt ons voor, dat de Parijsche dagbladen de Spaansche aangelegenheden wat ligt beoordeelen. Omdat de opstand zich niet uitbreidt, en op enkele punten bedwongen wordt, houden zij de geheele zaak voor eenen volksoploop, of beschouwen dezelve hoogstens als eene mislukte poging. Wij voor ons gelooven, dat men zich hierin vergist. Het Spaansche karakter is niet zoo levendig en opvliegend als het onze; men moet aldaar geene omwenteling in drie dagen tijds verwachten; maar men kan verzekerd zijn, dat men zich daar door geene bezwaren, noch door eenig verwijl van het eenmaal bepaalde voornemen zal laten terug brengen. *Sarsfield* en zijn leger moeten den geheelen opstand in Biscaye uitdooven, en het is even alsof dat leger onder weg is verdwenen, terwijl de benden van *Merino* den dag tot den aangrasijn[illegible]. Deze heeft alle de omstreken van Burgos bij [illegible] van geld en manschap; hij is onophoudelijk in beweging. Indien de bevolking hem vijandig ware, zoude hij dan op eene uitgestrektheid van 40 mijlen gehoorzaamd worden? En wat een overvloed bewijst, dat hij vorderingen maakt, is dat de communicatie op nieuw is afgesneden; een Fransch courier, die men sints 60 uren te Bayonne wacht, is nog niet aangekomen; de brievenpost gaat niet verder dan Tolosa.

„In Navarre schijnt de opstand de meeste veerkracht te hebben. Het geheele land wordt door guerillas doorkruist, die, om zoo te zeggen, Pampeluna belegeren. Het ontbreekt daar slechts aan eenen bekwamen bevelhebber, om meer belangrijke ondernemingen te doen."

— De *Moniteur* bevat heden eene koninklijke ordonnantie, waarbij de nationale garde van Colmar wordt ontbonden. Het blijkt uit het rapport, dat die ordonnantie voorafgaat, dat bij de laatste ongeregeldheden, van de 1200 man, niet meer dan een 50tal onder de wapenen kwam.

— De politie heeft dezen morgen bij het doen eener huiszoeking de bewijzen ontdekt eener ongeoorloofde zamenspanning der kleêrmakers-gezellen. Het schijnt dat dit tot eene regtelijke vervolging zal aanleiding geven, ofschoon men overigens in deze inderdaad, bedenkelijke zaak eenen zachteren weg tot nu toe, heeft gevolgd.

— De fondsen waren heden (6 *November*) genoteerd: 5 pCt. kont. 102,45; op tijd 102,60; 3 pCt. kont. 75,40; op tijd 75,45; Nap. renten kont. 91,90; op tijd 91; Sp. perpet. kont. en op tijd 63¼; 5 pCt. kont. 37¾; op tijd 37⅝; Cortes geopend 17¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 9den November.

In den avond van den 4den dezer is te Zaandam in de meelstoof, *de drie Engelen* genaamd, brand ontstaan, welke bij eenen vrij hevigen wind zoo schielijk toenam, dat ondanks de aangebragte hulp alle redding in den beginne onmogelijk scheen. Door de vereenigde pogingen van de overige spuitgasten en der mendige scheppelingen van de voor Zaandam [illegible], gepaard met de heerschende orde in het aanwenden der bluschmiddelen, mogt het nogtans gelukken den brand te beteugelen, zoodat deze zich gelukkig maar tot het voorgedeelte der fabriek heeft bepaald, en, hoezeer vele particuliere eigenaren bij dit ongeval groote schade geleden hebben, het verlies echter veel geringer is geweest dan men in den aanvang had durven voorspellen. Tegen middernacht was men den brand meester; de oorzaak is aan een toevallig ongeluk te wijten, gedurende de werkzaamheden der stoof in het stamphuis ontstaan. De gebouwen zijn tegen brandschade verzekerd.

— Op den middag van den 7den dezer, is nog bij Noordwijk-aan-Zee gestrand het kofschip *Phoenix*, kapitein *J. Noord*, uit Schotland komende, met steenkolen geladen en naar Dordrecht bestemd. De equipage, uit zes man en den schipper bestaande, is gered geworden door de aldaar geplaatste booten der N. en Z. Hollandsche redding-maatschappij.

— Uit Hamburg schrijft men van den 2den dezer, als volgt: Nadat gisteren avond de hevige zuid-westenwind tot eenen noordwesten storm was overgegaan, veroorzaakte dezelve hier dezen ochtend een zeer hoogen vloed op de Elve, zoodat de laagste gedeelten der stad onder water gezet werden en onderscheiden schade werd veroorzaakt. Volgens berigt uit Cuxhaven is dien dag het zoogenaamde Neuwark overstroomd geworden; ook moeten de duinen en oevers zwaar hebben geleden. De schepen *Societeit*, kapit. *Stewers* en *Elisabé*, kapit. *Jäskij*, beide van Amsterdam naar Hamburg bestemd, zijn, na verlies van ankers en kabels, niet ver van Cuxhaven op strand gedreven en moeten lossen, ten einde te beproeven weder in vlot water te geraken.

— De *Dusseldorfer Zeitung*, van den 7den dezer, houdt het berigt, dat de heeren *von Arnim* en *von Dietrichstein*, pruissische en oostenrijksche gezanten in Belgie, den 4den dezer te Keulen aangekomen zijn, om zich van daar op Brussel naar hunnen post te begeven.

— HH. MM. de keizer en keizerin van Oostenrijk zijn den 29sten October van hunne reis, door de provincien [illegible] teruggekeerd en door de bevolking der hoofdstad met groote vreugde-betuigingen ontvangen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 6den November.

De Grieksche prins *Soutso*, buitengewoon gezant van den koning van Griekenland, is den 4den dezer alhier gearriveerd.

— Het voorzittend Zwitsersch kanton heeft den 26sten der vorige maand aan de gezamenlijke bondgenootschappelijke Staten eenen rondgaanden brief uitgevaardigd, waarin het te kennen geeft, dat het trachten zal, der door den landdag op hetzelve verstrekten last gehoorzaamheid te verschaffen en met omzigtigheid en nadruk, de eer, de waardigheid en onafhankelijkheid van het eedgenootschap te handhaven, zoo deze dierbaarste goederen van een vrij volk tegen verwachting bedreigd mogten worden. In dien zinde werden ook de kantonsregeringen verzocht, om op alle gebeurtenissen buiten- en binnenslands een waakzaam oog te houden en te zorgen dat hunne contingenten steeds strijdvaardig blijven.

— De nieuwe regering van het kanton Schwijz heeft bij rondgaanden brief aan de meeste kantons kennis gegeven, dat zij eindelijk gevestigd is, onder bijvoeging dat het kanton Schwijz thans weder als een *geheel* in den rij der bondgenootschappelijke Staten getreden en bereid is, niet alleen de bondgenootschappelijke verpligtingen, maar ook de zoodanige te vervullen, die meer bijzonder uit vriend-nabuurlijke betrekkingen mogten voortspruiten.

— De berigten van den 11den der vorige maand uit Konstantinopel ontvangen, vermelden:

„Er bestaat een drukke courrier-wissel tusschen Konstantinopel en Petersburg, waartoe het protest der engelsche en fransche hoven tegen het traktaat, tusschen Rusland en de Porte gesloten, aanleiding zou geven. De gezanten van Engeland en Frankrijk gaan in deze zaak gemeenschappelijk te werk, en alhoewel zij uiterlijk op een zeer vriendschappelijken voet met de Porte schijnen te staan, zoo merkt men nogtans eene verkoeling op, die den Sultan niet aangenaam kan zijn. Men hield het niet voor onmogelijk, dat de Porte besluiten zou de verlangde wijzigingen in dat traktaat te willigen en deswege te Petersburg te onderhandelen. Men zeide, dat *Achmed*-pacha als bijzonder gezant naar Rusland zou gaan en dit had het gerucht doen geboren worden, dat de voorstellen van Frankrijk en Engeland waren doorgedrongen, men meende dat de Porte gezind was aan die beide mogendheden een bewijs van haren goeden wil te geven, om op het traktaat terug te komen. Ondertusschen is dit alles slechts op gissingen gegrond.

In den nacht van den 9den op den 10den, is alhier op nieuw een ernstige brand uitgebarsten, welken men echter spoedig is meester geworden."

Voorts wordt in deze berigten de beschrijving gevonden van eene groote artillerie-manoeuvre in het dal van Kiatatchane en van een feest ter dier gelegenheid door *Halil*-pacha, den bevelhebber der artillerie, aan den Sultan gegeven, waarbij ook, op verlangen van den Grooten Heer, de gezanten van Oostenrijk, Rusland, Engeland, Frankrijk en Pruissen, benevens de gemalinnen van den franschen, engelschen en oostenrijkschen minister genoodigd waren. De Sultan heeft die gasten met veel minzaamheid behandeld en veel oplettendheid voor de dames betoond. De fransche gezante ... gezelschap met een drieweerf gejuich gevolgd is. Bij dit feest had eene zeer opmerkelijke omstandigheid plaats, namelijk, dat de twee zonen van den Sultan *Abdul Meschid* en *Abdul Aziz*, voor de eerstemaal in de zaal verschenen, waar de Groote Heer het corps diplomatiek ontving, en bij de manoeuvres Z. H. te paard gezeten volgden.

ENGELAND.

LONDEN, den 6den November.

Naar men verneemt, hielden de gezanten der Noordsche mogendheden met den minister van buitenlandsche zaken, laatstleden Zaturdag slechts een voorloopige bijeenkomst, en zoude men besloten hebben de conferentiën niet geregeld te hervatten, alvorens het antwoord der Duitsche bondvergadering op het voorstel door den Koning der Nederlanden gedaan was, bekend geworden.

— Eene bezending uit onderscheidene voorsteden dezer hoofdstad heeft gisteren aan lord *Melbourne*, den minister van binnenlandsche zaken, een adres overhandigd, hetwelk in eene bijeenkomst van de gezamenlijke voornaamste ingezetenen dier voorsteden, op den 21 October ll. gehouden, is opgesteld, en waarin Z. M. en deszelfs ministers ernstig worden aangezocht, om de voor de middelklasse zoo drukkende deur- en venstergelden, ten spoedigste geheel af te schaffen. Bewust adres zal door lord *Melbourne* verder aan Z. M. ter hand gesteld worden.

— Luidens den *Observer*, is van gouvernementswege besloten, om aan de gezamenlijke matrozen, welke kapitein *Ross* op zijne ongelukkige ontdekkingsreize vergezeld hebben, ofschoon zij eigenlijk gezegd in de particuliere dienst van voornoemden kapitein waren, niettemin eene geldelijke gratificatie toe te voegen, ten bedrage van hunne dubbele bezoldiging gedurende al den tijd van hunne afwezigheid uit Engeland, zoodat elk der twintig teruggekeerde manschappen dien ten gevolge ongeveer 200 p. st. zal ontvangen.

— Naar men uit Rio-Janeiro meldt, is het gouvernement van Brazilië, bij het punt van een ontwerp van wet voor te dragen, krachtens welk dom *Pedro* verklaard worde voor altijd uit Brazilië verbannen te zijn, en wel uit vreeze, dat hij welligt te eeniger tijd naar Brazilië mogt willen terugkeeren, onder voorwendsel van als voogd over zijnen zoon, dom *Pedro II*, op te treden.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: de 3 pCt. geconsolideerde 87; Holl. werk. schuld 2½ pCt. 50⅞; 5 pCt. 96⅝; Portugal 69⅞.

Het adres van antwoord.

Wij hebben ons niet teleurgesteld gevonden in onze verwachting, welke ons reeds vooraf de verzekering deed geven, dat onze binnen- en buitenlandsche vijanden zich bedrogen zouden vinden, in de gezindheden van de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk. In stede van verwijtingen, die men gehoopt had te zullen hooren opgaan uit den boezem onzer Staten-Generaal, tegen het gehouden gedrag onzer Regering, in de moeijelijke omstandigheden, waarin dezelve gewikkeld was geworden, hoorden wij een eenstemmig gevoel uiten, bij het vernemen, dat slechts nieuwe zwarigheden aan de toegevendheid van Z. M. en aan Hoogstdeszelfs verlangen naar voleindiging, waren in den weg gelegd. De vertegenwoordigers der Nederlandsche natie, vervuld van hunne waardigheid als tolken van een onafhankelijk volk, hebben alzoo openlijk hulde gebragt aan de pogingen, in het werk gesteld, om die onafhankelijkheid en zelfstandigheid te bewaren, dewijl ook zij overtuigd zijn, dat over de betoonde standvastigheid in het handhaven dier teederste belangen, de natie zich nimmer zal beklagen. Ook deze hoop onzer vijanden, even als die van onze geldmiddelen in eenen deerniswaardigen toestand verklaard te zien, is verijdeld. De eensgezindheid tusschen het volk en den troon is op nieuw gekenschetst, en alzoo al het gewigt onzer morele waarde in de schaal der onderhandelingen gelegd, om tot eene aannemelijke afdoening van zaken te komen.

Na dit antwoord der vertegenwoordigers van het volk op de troonrede, zoude men moeten denken, dat de zoogenaamde tolken der openbare meening, die met onze vijanden het gevoelen hebben voorgestaan, dat de natie met het gedrag der Regering niet te vreden was, tot zwijgen of tot schuldbekentenis gebragt waren. Doch neen, tot overtuiging is dat slag van menschen niet te brengen. Zij noemen zich voorstanders van eenen constitutionelen regeringsvorm, en miskennen de eenparig uitgebragte stem der vertegenwoordiging. Waarom? omdat de nieuw gekozen president der wetgevende kamer, volgens hen, niet de ware gevoelens der leden doet kennen, - omdat eenige weinige leden ontbraken, enz. Aan de vertegenwoordigers der natie kwamen de staatkundige mededeelingen van den minister van buitenlandsche zaken, en alzoo aan de natie zelve (want zonder dit was het denkbeeld van vertegenwoordiging eene fictie), opheldering genoeg voor, om het gehouden gedrag der Regering te kunnen toejuichen; doch luidens de wezenlijk bespottelijke naäpers van het fransche liberalismus, die wij hierboven bedoelden, bevatten die mededeelingen wel *verwikkelingen*, doch geene *ontwikkelingen*. Alle hunne vertoogen van leugen en bedrog, door dezelfde magt, die zij maanden lang hebben ingeroepen, in een waar daglicht gesteld, hebben daardoor ook tot zelfs den minsten schijn van volksmeening verloren; terwijl wij, van onze zijde, voor ons eigen geweten in de overtuiging gesterkt zijn geworden, dat wij ons in de openbare meening van het Nederlandsche volk niet bedrogen hadden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De Hoogleeraar GANS te *Berlijn*, had voorlezingen over NAPOLEON aangekondigd, doch het is hem niet vergund geworden dezelve te houden, omdat alle Staatkundige redeneringen van eene Akademische leerstoel verwijderd moeten blijven. De plaats van den vermaarden HEGEL, aan de Universiteit van *Berlijn*, is nog altijd onvervuld. RITTER is thans ook vertrokken. Voor EICHHORN, PHILIPPS en HERRMANN moeten ook nog nieuwe benoemingen geschieden, waartoe men misschien eerlang door de ontbinding van eenige Hooge Scholen bekwame mannen zal vinden. Want meer en meer wint het denkbeeld veld, om de Hooge Scholen in kleine steden met die van grootere meen te smelten.

RUSLAND. — Tot aanmoediging van de Tooneelkunst hier te lande, is dezer dagen eene verordening gemaakt, waardoor aan de weduwen en kinderen der Tooneelkunstenaars van de Keizerlijke Schouwburgen te *Petersburg* een pensioen wordt verzekerd. Die Tooneelkunstenaars zelve erlangen, na eene twintigjarige onberispelijke dienst, tot pensioen de volle jaarwedde, welke zij gedurende de drie laatste jaren van hunnen dienst tijd genoten hebben. Ook aan buitenlandsche kunstenaars, die gedurende tien jaren op gezegde Schouwburgen onberispelijk zijn werkzaam geweest, is een pensioen verzekerd, 't welk niet ophoudt wanneer zij zich weder buitenslands begeven.

ITALIË. — Onder de Handschriften van de Bibliotheek van den Hertog *van Modena*, wordt ook een naauwkeurige inventaris gevonden van de boeken en de garde-robe van TORQUATUS TASSO door hem geschreven, toen hij zich in het Hospitaal van *St. Anna* bevond. De Bibliotheek van TASSO was, zoo 't schijnt, slechts en 72tal deelen groot, waaronder zich bevonden een Nieuw Testament, exemplaren van de meeste Grieksche Schrijvers, zoo Dichters als Prozaïsten, de Rhetorische werken van CICERO, afzonderlijke deelen van BOCCACCIUS, van TRISSINUS, van BEMBO, van CAMPORALI en van SALVIATI; voorts, van zijn eigen hand geschreven, een kwarto deel zijner gedichten, een ander, van hetzelfde formaat, zijner brieven aan den hertog van *Urbino*, een vijftigtal gedichten aan den Paus, en eenige handschriften van minder belang. Wat zijne garde-robe betreft, deze was van weinig waarde en bestond hoofdzakelijk uit eenige hemden, eenige paren kousen, kragen, zijden kousenbanden, een paar mutsen enz. enz.

FRANKRIJK. — De wet over de Onteigening (*sur l'expropriation pour cause d'utilité publique*) onlangs vastgesteld, is daarom merkwaardig, dewijl door dezelve het beginsel van Jury voor 't eerst in *Frankrijk* op burgerlijke zaken is toegepast. Voor deze wet, wanneer het eigendom van een particulier ten gebruike voor het algemeen belang noodzakelijk werd gekeurd, werd de schadevergoeding door de Regtbanken bepaald;

op het advies van *Experts*; voorhan zal dezelve nu door een Jury van 12 personen bepaald worden, even als in *Engeland*. — De wetenschap der Akoustiek of de leer van den oorsprong en de vorming van het geluid schijnt door de ouden meer beoefend te zijn, dan hedendaags. — De bekende grot van den tiran DIONYSIUS, welker krommingen in eene rots derwijze gehouwen waren, dat zij den vorm van het menschelijk oor voorstelden, om daardoor het geluid voort te planten, bewijst reeds de bemoeijingen der ouden in deze wetenschap. — Men weet ook dat de Grieken zeer schrandere middelen hadden uitgevonden, om den omvang der stem in hunne Schouwburgen te vermeerderen. De Heer CURTIS, die zich sedert verscheidene jaren met het onderzoek der gebreken van het oor bezig houdt, heeft thans een armstoel uitgevonden, welke van een cylinder en klankpijpen voor doove lieden voorzien is. Men heeft slechts in dezen stoel te gaan zitten, om een gesprek, in welk gedeelte van het vertrek ook, gehouden, te verstaan. De geringste beweging der stem wordt door dengene, die in dezen stoel zit, gehoord, en de toonen van een speelwerk in eene doos, welke geplaatst werd in eene zaal, die door een voorhuis van het vertrek gescheiden was, kwamen even zoo helder en juist tot het oor, alsof de doos daarnevens op eene tafel had gestaan. — Alle onze Dagbladen houden zich, elk op zijne wijze, bezig met de Chirurgicale bekwaamheden van Koning LODEWIJK PHILIPS, door denzelve onlangs aan den dag gelegd, toen bij de komst van Vorst LEOPOLD te *Parijs* een voorrijder van zijn paard gevallen en onder het rijtuig was geraakt, en Z. M. terstond een lancet uit zijne portefeuille hebbende gehaald, daarmede met goed gevolg eene aderlating aan den ongelukkige verrigt heeft. Een onzer periodieke geschriften, 't welk het bewind van LODEWIJK PHILIPS zeer vijandig is, maakt bij deze gelegenheid eene niet onaardige woordspeling, met te zeggen, dat zoo LODEWIJK PHILIPS *est un fort triste* Sire, *on ne peut nier du moins qu'il ne soit un très-grand* Saigneur.

BELGIË. — Te *Luik* heeft zich eene vereeniging of maatschappij gevormd tot aanmoediging van de schoone kunsten. Dezelve stelt zich ten doel het houden om de twee jaren eener Tentoonstelling van voorwerpen van Schilder- Beeldhouw- Graveer- en Teekenkunst, terwijl de stad eene jaarlijksche toelage van 3,000 fr. voor den aankoop van voorwerpen geeft, tot vorming van een stads-museum, en voorts een geschikt lokaal ten dienste der maatschappij beschikbaar stelt. Elk burger kan tegen eene jaarlijksche contributie van 10 franken lid dier maatschappij worden. — Aan de Heeren JOBARD en STIERDORFF te *Brussel* is een brevet voor vijftien jaren verleend, voor een werktuig, *Logophore* genoemd, waarmede men eene correspondentie een uur afstands ver kan onderhouden.

ENGELAND. — Men verneemt thans met zekerheid, dat de in hare soort eenige boekverzameling van den bekenden HEBER [zie ons N°. van 20 en 21 Oct.] in het openbaar zal verkocht worden. De Catalogus zal in eene alphabetische orde worden gerangschikt. Hoe zeer het bijna onmogelijk is met eenige naauwkeurigheid de waarde te schatten van eene dergelijke verzameling, waarin zoo vele zeldzame boeken voorkomen, wordt dezelve echter door sommigen op 100,000 p. st. geschat.

NEDERLANDEN. — Het Engelsche dagblad *the Morning Herald*, sprekende van den opgang, welken de Fransche Zanger NOURRIT te *'s Gravenhage* gemaakt heeft, voegt daarbij de volgende opmerking: » Het » Fransche tooneel is in den *Haag* even zeer een voorwerp van nationalen » naijver, als de Hoogduitsche Opera te *Londen*. Het wordt door de » koninklijke familie bezocht en begunstigd, en de Schouwburg is elken » avond vol, terwijl het Hollandsche tooneelgezelschap voor ledige loges » speelt. De toeschouwers in het parterre bestaan, als er in de landtaal » gespeeld wordt, meest uit militairen, die voor half geld worden toege- » laten." — Er zijn reeds verscheidene proeven genomen om de woorden van het bekende *Wilhelmus van Nassauwen* door andere, op alle tijden toepasselijke, te [illegible] in zwang te brengen. Geene derzelve heeft tot hiertoe mogen gelukken, en er zal of een beroemde naam of eene bijzondere omstandigheid noodig zijn, om een nieuw *Wilhelmus* waarlijk tot een volkslied te maken; eene eenvoudige uitgaaf van een nameloos gedicht zal, hoe voortreffelijk het ook wezen moog, dit doel niet bereiken. Loffelijk is het intusschen daartoe pogingen aan te wenden en welligt dat het eenmaal gelukt een volkslied algemeen in te voeren, 't welk op de aloude, nationale melodie, en beurtelings met dat van TOLLENS kan gezongen worden. Eene nieuwe poging daartoe is het *Erflied onzer Vaderen* te *'s Gravenhage* dezer dagen uitgegeven bij G. VERVLOET. Het is inderdaad een fraai lied, maar waarvan het oude *Wilhelmus-Lied* en deszelfs invloed op den geest onzer natie uitsluitend het onderwerp uitmaakt; waardoor het als algemeen en duurzaam gezang minder geschikt schijnt. Tweemaal komt in hetzelve de naam van MARNIX VAN ST. ALDEGONDE voor, als vervaardiger van het *Wilhelmus-lied*. Dat MARNIX er de vervaardiger van is, steunt op gronden van waarschijnlijkheid, niet zekerheid, en de gevoelens weifelen nog altijd tusschen MARNIX en COORNHERT, zoodat deze bijzonderheid niet als eene bewezene zaak in een volkslied kan aangenomen worden. Zoo dezelve dit lied niet wel als eenig en algemeen volkslied in zwang [illegible], verdient het echter onder onze Vaderlandsche Gezangen eene voorname plaats. — Bij de Gebroeders VAN CLEEF is van de pers gekomen een verhaal der lotgevallen van JACOBA van Beijeren, in verband met de Geschiedenis van *Frankrijk* en *Engeland*, in het Fransch door eene vrouw geschreven, onder den titel *Jacqueline de Bavière*. Volgens een berigt, geplaatst in het Dagblad van *'s Gravenhage*, is dit werk uit echte bronnen geput, met even veel kieschheid als oordeel, en met grondige kennis van personen en zaken geschreven.

Letterkundig Berigt.

Dichterlijke Brief aan Dr. H. RIEDEL, door Mr. A. W. ENGELEN. Te *Groningen*, bij W. VAN BOEKEREN, 1833.

De dichter HORATIUS stelt in eenen voortreffelijken brief aan AUGUSTUS een tafereel voor van de Romeinsche Letterkunde en maakt dien Vorst opmerkzaam, hoe dwaas de meening is, dat, om dichter te zijn, geen wetenschap, geen studie noodig is, en leert hem, hoe dit dwaalbegrip eene drift tot verzen-maken had te weeg gebragt, waardoor alle goede smaak dreigde te gronde te gaan. Deze Brief, door eenen geleerden commentarius van den Hr. H. RIEDEL toegelicht, gaf den Hr. A. W. ENGELEN aanleiding tot het vervaardigen van den hier aangekondigden *Dichterlijken Brief*. De dichter schetst eerst de regering van AUGUSTUS, als den gulden eeuw der letteren en kunsten te *Rome*, en komt zoo op HORATIUS, niet alleen den grooten dichter, maar ook den man, die moeds genoeg had, om met zijne scherpe hekelroe den wansmaak te gispen, welke vooral in de Dichtkunst, begon veld te winnen door de algemeene razernij om verzen te maken. De hekeltoon van HORATIUS past ook op *Nederland*. Ook *Nederland* mogt een schoon tijdvak van letterkundigen en wetenschappelijken bloei beleven. Getuigen zijn een BRUGMANS, een WYTTENBACH, een BOSSCHA, een VAN DER PALM, een KEMPER, getuige vooral *Neêrlands eeuwige roem, de nooit volprezen Bard*, de onvergelijkelijke BILDERDIJK. Deze ontvangt hier eene bijzondere hulde, en bij die gelegenheid wordt den onbescheiden schrijver van het welbekende *Bezoek bij Bilderdijk* zijn welverdiende deel gegeven. Nu komt de dichter op zijn eigenlijk onderwerp *de schrikbre rijmelziekte*, welke gansch *Neêrland* rondwaart en voortgesproten is uit de razernij van *een hersenloos gemeen* om het heerlijk licht der poëzij, door BILDERDIJK op *Hollands* grond ontstoken, te willen na-apen. De dichter vergunne ons hier eene aanmerking. Dat eene onverstandige zucht tot navolging van BILDERDIJK wansmaak in onze poëzij gebragt heeft, hebben wij zelven reeds bij eene vroegere gelegenheid te kennen gegeven: maar de kiemen van die rijmdrift, welke in ons Vaderland thans heerscht, dagteekenen reeds van vroegeren tijd. Reeds toen BILDERDIJK zijne dichterlijke loopbaan intrad, zag men de Genootschappen, als zoo vele dichtergilder, hunne tallooze Bijbel-, Lof-, Zede- en andere dichten in vele boekdeelen uitgeven, en hadden *de Vaderlandsche Letteroefeningen* hare meer wetenschappelijke rigting van vroegeren tijd verlaten om

« —— het domme volk, reeds half verblind door 't licht,
« Het zand met handen vol in 't schemerend gezigt

te werpen, en haar Mengelwerk open te zetten voor de rijmdrift der *maanpoeëten*. De voorbeelden van FEITH, HELMERS en TOLLENS hebben daarenboven ruim zoo veel rijmers op den weg naar den *Helikon* gelokt, dan dat van BILDERDIJK. Doch hoe het zij, de kwaal bestaat:

« *Geen koopman op de beurs, geen schutter in het leger,*
« *Geen pilledraaier, geen marquis, geen schoorsteenveger,*
« *Geen doctor, die het lijf of wel de ziel cureert;*
« *Die niet van tijd tot tijd de gouden lier hanteert.*

De heer ENGELEN heeft het bestaan dezer kwaal in ons Vaderland op eene regt geestige wijze aangewezen, en op het voetspoor van HORATIUS het bespottelijke doen gevoelen van hen, die dichter willen heeten, zonder te weten wat dichtkunst is of wat er toe behoort; en hij besluit met eene toespraak aan *Neêrlands* echte dichteren, hen aanmoedigende om door verdubbelden ijver te pogen het *schandelijk marktgeschreeuw der rijmpoeëten* het zwijgen te brengen. Ons dichterlijk publiek legt reeds uit vroegere voortbrengselen den krachtigen en aangenamen versbouw van den Heer ENGELEN, die zich in dezen dichterlijken brief daarin volkomen gelijk is gebleven. Onder de achteraangevoegde aanmerkingen, treffen wij er eene aan, waarin de schrijver het geladen heeft tegen de dagbladen, die het publiek ook al met letterkundige beoordeelingen aan boord komen, waarvan de schrijvers echter, (zoo als spottende gezegd wordt) *even gezonde denkbeelden toonen te bezitten en even zeer aan zich-zelve gelijk blijven als in het Staatkundige*. Deze aanval is ook tegen de *Bredasche Courant* gerigt; maar voor het tegenwoordige weten wij geen beter bewijs te geven van onze gezonde denkbeelden over ware Poëzij, dan door die, welke de Heer ENGELEN hier heeft voorgedragen, hoofdzakelijk ook voor de onze te verklaren, en den *Dichterlijken Brief* aan onze lezers allerbijzonderst aan te bevelen, en zijne dichtroede bij voortduring in te roepen tegen alles wat den goeden smaak in onze Letterkunde zou kunnen bederven.

CORRESPONDENTIE.

De vriend van het Regt ter bevordering der waarheid zal het ons ten goede houden, dat wij zijne magtsprenken, immers heden, geene plaats inruimen. Welligt geven dezelve ons stof, om op het bedoelde onderwerp, dat veeltijds verkeerd beoordeeld wordt, eens nader terug te komen.

LIEFDE GIFTEN

bij de ondergeteekenden ontvangen, ten behoeve van den ongelukkigen Kanonnier STURM, die op den 2. Augustus ll., nabij *Axel* in *Zeeuwsch-Vlaanderen*, door het onverhoedsch losbranden van het geschut, zijne *beide Armen* verloren heeft.

Van J. en M. te Breda.	f 10,00.
Bedrag der vorige opgaven.	» 315,92.
Totaal.	f 325,92.

BREDA, den 9. November 1833.

BROESE & COMP.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

WOENSDAG, *den 6den November.*

TARWE. — Als voren: 127 ℔ O. en W. B. Pools f 280; — 130 O. en N. Marksche f 260; — 125, 127 J. Wismar f 184, 190; — 125 J. Banth. f 183; — 126 J. Zeeuwsche f 195; — 130 N. f 196; — 125 N. W. Eider f 175; — 124 roodbonte pulke Poolsche f 240; — 126 O. bonte dito f 260; — 128 J. W. bonte f 245; — 127 ger. B. dito f 210.

ROGGE. — Prijshoudend: 114, 118 ℔ O. Pruissche f 158, 172; — 126, 127 N. Wismar f 156, 159; — 124 N. Overijss. f 150; — 120 mooie O. Pommer f 170.

GARST. — In eenen doen: 99, 100, 102 ℔ N. Ost. f 94, 98, 102; — 98 Vr. winter f 90.

HAVER. — Prijshoudend: 84 ℔ dikke f 74; — 76 Voer f 70; — 85, 88 dikke f 75, 78, 81.

BOEKWEIT. — Redelijke handel: 118 ℔ N. Nijkerker f 120; — 114 Overijss. f 113; — 111 Gron. Zand f 112.

KOOLZAAD. — In eenen doen: Rostok £ 53½; Zeilen 52.

LIJNZAAD. — Prijshoudend met meerder handel: 106, 107 ℔ Archangel f 260; — 109, 110 Memel f 255; — 109 dito f 250; — 108, 109 Koningsberger f 275; — 109 Riga f 200.

RAAP-OLIE. — Vliegend f 36½; Ao. f 36½; Mei f 37½. — Raap-Olie f 37½. — Lijn- f 24½. — Raap-Koeken f 50, 55. — Lijn- f 9, 10.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, den 8sten November.

Nederlanden. pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uren.
Werkel. schuld 2½	49¼	49½	49⅜
Dito dito 5	93⅞	93⅞	93¾
Uitgestelde dito	1⅛	1 [illegible]	
Kansbill. dito	22	22$\frac{1}{16}$	22$\frac{1}{16}$
Amort. Syndic. 4½	87½	87⅞	87¼
Dito dito 3½	70$\frac{5}{16}$	70¼	70¼
Schatkistbiljett. 6	102⅜	102¼	102⅛
Oorlogsleening 5	100¼		
Leening 1831 6	102¼	102½	102½
Handel-Maats. 4½	94½	94⅝	94⅝
Frankrijk.			
Inschr. Grootb. 3			
Engeland.			
Dito per 12 Aug. 3	86⅜		
Spanje.			
Certificat. Amst. 5	59½	59⅞	59⅞
Dito f 1000 3	38½	39⅛	39⅛
Uitges. 3 pc. Sch. 5	12½	12$\frac{3}{16}$	
Cort. Bons Lond. 5	17¾		
Napels.			
Certificat. L & R 5			
Dito Falc. & C. 5			
Leen. Lond. R. 5			
[illegible] 5	101	101⅛	101⅛
Dito dito 1828 5	101¼		

pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uren.
Cert. dito 1831 5	91⅞	91$\frac{13}{16}$	91⅞
Obl. te London 5			
Certif. te Hamb. 5			
Inschrijv. Assig. 6	65½		
Certificat. dito 6	65½		
Polen.			
Aand. Loot. fl. 300	106¾	107	
Pruissen.			
Dito dito R. 50	90⅜	90¾	
Oostenrijk.			
Dito dito f 100			
Dito dito » 250 4			
Metalliek 5	92$\frac{3}{16}$		
Dito Rothsch. gen. 5			
Dito 2½			
Oblig. Goll & C. 5			
Dito 4			
Cert. Stadsb. dit. 2½			
Ween. Bankact. 3			
Denemarken.			
Leening te Lond. 3			
Brazilien.			
Dito Rotschild 5	67¼		
Grieksche.			
Dito te London 5			

, Getrouwd:

B. H. FRACKERS,

1ste *Luitenant*, bij de 8ste *Afd. Infanterie*,

MET

J. M. C. WEIJGERS.

Maastricht, den 7. November 1833.

, Om alle misvatting en misleiding voor te komen, strekt deze, dat ik buiten mijne ETABLISSEMENTEN te *Amsterdam*, *Utrecht*, *Leyden* en *Leeuwarden*, in geene Affaire of Winkel eenig aandeel heb, evenmin Goederen in Commissie geven of dezelve indirect ter verkoop laat aanbieden.

A. SINKEL.

, In eene der Arrondissements-Hoofdplaatsen van de Provincie *Noord-Braband*, wordt, tegen een matig salaris, ter Stedelijke Secretarie gevraagd, eenen KLERK, niet onbedreven in de werkzaamheden van dat Bureau; — Iemand daarvoor inclinerende, en daartoe eenige bekwaamheid bezittende, adresseere zich onder lett. A. H. met *gefrankeerde* brieven aan de Uitgever dezer Courant.

, Bij het 1ste bataillon der 2de afdeeling Overijsselsche Schutterij, thans gekantonneerd te *Boxmeer*, wordt verlangd, een bekwaam MUZIKANT, in staat om een korps geoefende Hoornblazers te dirigeren en verder te bekwamen; — Diegenen, welke hiertoe genegenheid mogten hebben, adresseren zich zoo spoedig mogelijk door *prachtvrije* brieven, of in *persoon*, met overlegging van bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag, aan den Kommanderenden Officier van gemeld bataillon; het salaris zal naar de talenten geëvenredigd worden.

, Mr. L. DE ROO, Notaris te *Tiel*, provincie *Gelderland*, zal, namens zijne Principalen, op Woensdag den 20sten November 1833, in het openbaar doen inzetten, en op Woensdag den 4den December daaraanvolgende, finaal verkoopen, beide ten huize van den Heer J. L. ROESINK, in den *Gouden Leeuw*, te *Tiel*, des namiddags ten 4 ure, de navolgende ONROERENDE GOEDEREN, onder *Rumpt*, *Gellikum*, *Beest* en *Rhenoy*, in het district *Tiel*, provincie *Gelderland* gelegen, en zulks in perceelen en massa's, zoo als bij de aanslag-billetten is vermeld, te weten:

Onder Rumpt.

1°. 8 bunders, 72 roeden en 70 ellen BOUWLAND.

2°. 28 bunders, 19 roeden en 60 ellen WEILAND.

3°. Een DERDE in den *Rumptschen Tiend*, hebbende hetzelve over de laatste 12 jaren, jaarlijks, door elkander gerekend, opgebragt eene somma van *f* 350.

Onder Gellikum.

4°. Een HUIS, ERVE en HOF, met 2 bunders, 95 roeden en 80 ellen BOSCH en WEILAND, en nog 12 bunders, 10 roeden en 50 ellen WAARDEN en WEILAND, van het beste Aloei.

Onder Rhenoy.

5°. 11 bunders, 14 roeden en 77 ellen WAARDEN, en 3 bunders, 36 roeden en 60 ellen BOSCH.

Onder Beest.

6°. 8 bunders, 61 roeden en 90 ellen WEILAND.

Welke voorschrevene Goederen zijn herkomstig uit de nalatenschap van wijlen den Hoog Welgeboren Heer L. D. W. C. Baron VAN TENGNAGELL, in der tijd Lid van de Ridderschap, en van de vaste Landen [illegible] Hoog Welgeboren Vrouwe DOUAIRIÈRE TENGNAGELL, geboren DOYLE.

Nadere informatien zijn te bekomen ten kantore van voorn. Notaris DE ROO, bij wien, 8 dagen voor den inzet, de condities van verkoop zullen ter lezing liggen. Brieven *franko*.

TE KOOP:

Voor een zeer matigen prijs een STEKELHARIGE VOS, kunnende gereden en gezien worden Zaturdag en Zondag den 9den en 10den November aanstaande, in het Logement *DE ZWAAN*, op de Boschstraat te *Breda*.

, Op Woensdag den 13den November 1833 en volgende dagen, *Publieke Verkooping* in het Groote Verkoopings-Lokaal over de Milit. Ziekenzaal, van eene aanzienlijke partij zeer fraaije SPIEGELS, fijne PLATEN en SCHILDERIJEN, met Mahonij, Verguld- en Gemarmerde LIJSTEN; benevens een uitmuntend assortiment GALANTERIEWAREN, Kinderspeelgoed, Bijkwerk, Messen en Scharen, Mahonij Toilets, Theekistjes, enz.

Dingsdag den 12den November op de gewone uren, voor een ieder te zien.

VERKOOPING VAN

BEUKEN BOOMEN.

De Notaris C. N. W. VAN MENS, te *Zundert*, zal, op Maandag den 18den November 1833, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van CORNELIS DAMEN, Bouwman op *Bressehol* onder *Rijsbergen*, publiek verkoopen;

Ruim 200 stuks extra zware BEUKEN BOOMEN, geschikt voor alle gebruik, staande op *Bressehol* voornoemd.

Uit de Hand te Koop:

550 OLMEN HEESTERS, hebbende een omtrek van 16 tot 39 duim; te bevragen bij den Fungº. Architect der Stad *Breda*.

STOOMPACKET—VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld iederen Woensdag en Zaturdag van *Londen* en *Rotterdam*.

Het vertrek van *Rotterdam* is bepaald op:

Woensdag den 13. November, des middags ten 12 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten vooral. W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

STOOM-JAGT PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

November 1833.

Van *Middelburg*.	Van *Rotterdam*.
Donderdag den 14, 's morg. 6 uur	Dingsdag den 12, 's morg. 4½ uur
Zondag » 17, » 6½ »	Vrijdag » 15, » 6½ »

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

ZIJN VOORHANDEN DE VOLGENDE ALMANAKKEN VOOR 1834.

I. H. Clauren, Vergissmeinnicht. Ein Taschenbuch für 1834 *f* 5,30.
II. Cornelia. Taschenbuch für Deutsche Frauen. . . . « 5,30.
III. Rosen. Ein Taschenbuch. . . . « 5,20.
IV. Penelope. Taschenbuch. . . . « 3,90.
V. Almanach de Gotha. . . . « 2,30.
VI. Nederlandsche Anekdoten-Almanak. . . . « 0,90.
VII. Almanakken voor het Schoone en Goede. . . . » 1,80.
VIII. Volks-Almanakken voor 1834. . . . » 0,60.

alsmede:

VII. Vues Pittoresques des Lacs, des Montagnes, des Rivages et des Châteaux des Comtés de Westmoreland, Cumberland, Durham et Northumberland; d'après les dessins originaux de Thomas Allom; avec des notices historiques et topographiques, par J. F. Gérard, A. M.

L'ouvrage formera un vol in-quarto, imprimé sur papier fin. Chaque livraison contient quatre vues gravées en taille douce, supérieurement executées. Il paraîtra une livraison tous les quinze jours, prix 60 Cents.

Bij bovengemelden zijn tevens te bekomen tegen INTEEKENINGS-PRIJS, alle de, sedert 1830 in België, uitgekomen en bij vele Inteekenaars ontbrekende Livraisons van

I. Les Œuvres de Buffon, in 70 livraisons text en 120 livraisons platen, kompleet, à 70 Cents.

II. L'encyclopédie Moderne, par M. Courtin, in 146 livraisons text en 2 livraisons platen kompleet, à 60 Cents.

III. Dictionnaire Technologique texte et planches ieder à 60 Cents, tot het 58ste livraison.

IV. Dictionnaire de Medecine et de Chirurgie Pratiques, tot het 22ste livraison.

V. Jurisprudence du XIXe Siècle, par Dalloz 26 vol. gestand de 3e [illegible] conformes à ceux des Œuvres de Merlige.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers